

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра міжнародного права та міграційної політики

Міждисциплінарна курсова робота
на тему:
«Джерела міжнародного захисту прав людини»

Студента (ки) 3 курсу МП групи
Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 293 Міжнародне право
Вардецької Ірини Романівни
Керівник Марценко Наталія Степанівна
Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____
Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ.....	5
1.1. Поняття та правова природа міжнародного захисту прав та свобод людини.....	5
1.2. Принципи міжнародного захисту прав людини.....	9
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ОСНОВА МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ.....	13
2.1. Універсальний захист прав та свобод людини.....	13
2.2. Регіональний захист прав та свобод людини.....	16
2.3. Роль міжнародних організацій в захисті прав та свобод людини.....	19
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ВІЙН.....	24
ВИСНОВКИ.....	32
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35

ВСТУП

Актуальність роботи. Забезпечення захисту прав людини є однією з найважливіших міжнародних місій, оскільки від цього залежить стан демократії, стабільності та гуманітарного розвитку у всьому світі.

Перш за все, актуальність цієї теми полягає в наявності численних порушень прав людини, що відбуваються у різних країнах світу. Наприклад, це можуть бути випадки політичних переслідувань, тортур, обмежень свободи слова, дискримінації та інших форм неправомірного обмеження прав людини. В умовах росту авторитаризму, конфліктів та тероризму, захист прав людини стає ще більш актуальним завданням.

Другий аспект актуальності полягає у постійному розвитку та зміні міжнародного права, що стосується прав людини. Нові виклики та ситуації вимагають постійного адаптування правових інструментів та механізмів захисту. Також, розвиток технологій та глобалізація створюють нові можливості та виклики для захисту прав людини, що потребує постійного аналізу та вдосконалення законодавства та механізмів захисту.

Значущість обраної теми полягає в тому, що захист прав людини є не лише моральною та етичною обов'язковістю, а й ключовим елементом підтримки стабільності, миру та прогресу в сучасному світі. Людські права є невід'ємною складовою гідності кожної особи та їх захист має безпосередній вплив на якість життя людей та загальну політичну ситуацію у країнах. Тому розуміння джерел міжнародного захисту прав людини є важливим кроком у підвищенні ефективності та дієвості міжнародної системи захисту прав людини.

Мета роботи полягає у глибокому розумінні та дослідженні міжнародного захисту прав та свобод людини.

Завдання роботи полягають у наступному:

1. Розглянути та проаналізувати основні поняття, принципи та особливості міжнародного захисту прав та свобод людини.

2. Дослідити універсальні та регіональні документи, що становлять правову базу міжнародного захисту прав людини.

3. Розглянути механізми та інструменти універсального захисту прав людини.

4. Проаналізувати особливості та основні аспекти регіональних систем захисту прав людини.

5. Вивчити та проаналізувати роль міжнародних організацій у забезпеченні захисту прав людини.

6. Розглянути та проаналізувати різноманітні стратегії та підходи до забезпечення захисту прав людини в умовах сучасних глобальних викликів та війн.

Під час написання цієї роботи використовувалися різноманітні **методи дослідження**, що дозволили отримати обґрунтовані та достовірні результати.

Серед них можна виділити:

1. **Аналіз літературних джерел:** Проведено аналіз наукової літератури, статей, книг, монографій та наукових журналів з питань міжнародного захисту прав людини.

2. **Вивчення міжнародних документів:** Детально розглянуто міжнародні договори, конвенції, декларації та інші правові акти, що регулюють захист прав людини.

3. **Критичний аналіз:** Застосовано критичний підхід до оцінки різних аспектів міжнародного захисту прав людини, включаючи його ефективність, прогалини та перспективи подальшого розвитку.

Структура роботи. Робота складається з трьох розділів, кожен з яких присвячений різним аспектам міжнародного захисту прав людини. У першому розділі розглядаються загальні поняття та особливості міжнародного захисту прав та свобод людини, а також принципи, на яких він ґрунтується. Другий розділ присвячений правовій основі міжнародного захисту, включаючи універсальний та регіональний захист, а також роль міжнародних організацій у цьому процесі. У третьому розділі розглядаються напрямки удосконалення стратегії захисту прав людини в умовах сучасних глобальних викликів та воєн.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ

1.1. Поняття та правова природа міжнародного захисту прав та свобод людини

Права та свободи людини мають особливу природу, оскільки їх захист забезпечується як на міжнародному, так і національному рівнях. Незалежно від того, де знаходиться чи проживає особа, вона має право на міжнародний захист, а також захист з боку країни, чиїм громадянином вона є. Ці права не обмежуються державною владою, але є невід'ємними для кожної особи з моменту народження, незалежно від її раси, статі, релігійних чи інших переконань, чи етнічного походження [1].

Інституції демократичних та правових держав зобов'язані створювати умови для розвитку та захисту цих свобод. Це досягається прийняттям нормативно-правових актів, основним з яких є Конституція, яка закріплює права та свободи особи як міру припустимої поведінки. Права людини випливають з природного права, а права громадянина - з законодавства.

Основною характеристикою цих прав і свобод є їхнє універсальне застосування для всіх без винятку, незалежно від їхньої національності, статусу чи інших факторів. Вони не залежать від волі громадянина і не можуть бути відібрані без втрати громадянства. Таким чином, права та свободи людини і громадянина є невід'ємними для кожної особи з моменту народження, забезпечують основоположний правовий статус і мають вищий юридичний захист з боку державних органів [1].

З історичної перспективи, початок формування міжнародного захисту основних прав і свобод людини було встановлено з прийняттям Статуту Організації Об'єднаних Націй (ООН) у 1945 році, в якому вперше враховано положення про права людини. Згодом, 10 грудня 1948 року, Генеральна Асамблея ООН прийняла

Загальну декларацію прав людини, яка стала основоположним документом, закріплюючим основні права кожної людини на гідність та повагу.

Міжнародно-правові акти, що визначають стандарти захисту прав, знаходяться в основі міжнародного права. Серед них, окрім Загальної декларації прав людини, варто відзначити такі документи, як Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (затверджений у 1966 році), Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (також у 1966 році), а також інші конвенції, що стосуються прав людини та захисту їхніх інтересів, такі як Конвенція про права дитини (1989 рік) та Конвенція про захист прав і фундаментальних свобод людини (з 1950 року) [1].

Країни, що ратифікували міжнародні конвенції, зобов'язані приводити своє законодавство у відповідність до цих стандартів. Це означає, що національне законодавство повинно відповідати міжнародним нормам і принципам, що стосуються прав людини. Україна, ратифікувавши Міжнародні пакти про права людини у 1966 році, також взяла на себе зобов'язання адаптувати своє законодавство до міжнародних стандартів.

Практично всі конституції демократичних та правових держав включають в себе положення, що гарантують основні права та свободи людини і громадянина. Ці конституційні норми визначають фундаментальні принципи, на яких ґрунтується правова система кожної країни і є важливими складовими міжнародного захисту прав людини.

Україна активно взаємодіє з міжнародними організаціями, особливо з ООН, у сфері прав людини, відзначаючи важливість захисту цих прав. Це підтверджується не лише ратифікацією міжнародних конвенцій, але й включенням в Конституцію України окремого розділу, присвяченого правам, свободам та обов'язкам людини і громадянина.

Основний Закон країни встановлює широкий перелік прав людини, визнаючи їхню недоторканність і захищаючи гідність кожної особи. Ці права охоплюють різні аспекти життя, включаючи право на свободу думки, висловлення поглядів,

пересування, вільний вибір місця проживання, а також свободу віросповідання та світогляду [2].

Ця внутрішня законодавча база відображає зобов'язання України перед міжнародним співтовариством і підтверджує нашу готовність до дотримання міжнародних стандартів у галузі прав людини. Це відображається у внесенні змін до внутрішнього законодавства, спрямованих на забезпечення відповідності міжнародним нормам, які ми прийняли у 1966 році, коли ратифікували Міжнародні пакти про права людини.

Структура міжнародних стандартів у сфері прав людини складається з комплексу принципів та норм, що визначають [3, с. 46]:

- Права та свободи людини у всіх сферах її життєдіяльності, включаючи соціальні, економічні, політичні та культурні права.
- Обов'язки держави забезпечувати та дотримуватися прав людини без будь-якої форми дискримінації, як у мирний час, так і під час збройних конфліктів.
- Загальні принципи природного права, які визнаються універсальними та невід'ємними для всіх людей.
- Відповідальність за порушення прав людини та необхідність забезпечення справедливого судового розгляду в таких справах.
- Напрями розвитку та розширення сфери прав людини з метою постійного удосконалення захисту прав і свобод.
- Механізми контролю за виконанням державами їхніх зобов'язань у сфері прав людини з метою забезпечення їхнього дотримання.

Контроль за дотриманням прав людини покладається переважно на органи влади, зокрема на поліцію. Національна поліція України відіграє ключову роль у забезпеченні реалізації міжнародних стандартів прав людини. Серед її завдань є контроль за дотриманням та недопущенням порушень прав та свобод громадян, що визначені як міжнародними, так і національними нормами.

Національна поліція України виступає важливим ланком в системі забезпечення правопорядку та безпеки громадян. Її головне завдання полягає в охороні законних прав та свобод людини і громадянина, підтриманні публічної

безпеки та протидії злочинності. У виконанні цих завдань національна поліція повинна керуватися як національним законодавством, так і міжнародними стандартами прав людини [4, с. 33].

Ключова роль поліції у реалізації міжнародних стандартів полягає у забезпеченні дотримання прав людини та гарантуванні їхньої безпеки. Це вимагає від поліцейських певних знань, умінь та навичок, а також виховання в них поваги до прав людини. При цьому виконання службових обов'язків поліції повинно здійснюватися відповідно до чітких нормативно-правових актів та інструкцій вищого керівництва.

Такий підхід до діяльності поліції не лише забезпечує ефективність заходів з правопорядку, але й зміцнює довіру громадян до правоохоронних органів, що є важливим елементом стабільності та розвитку суспільства.

Міжнародні документи, які складають основу діяльності Національної поліції України, визначають важливі принципи та стандарти, які повинні керувати її роботою. Серед цих документів значиться Конвенція про захист прав і основних свобод 1950 року, яка ставить за мету забезпечення усім особам прав і свобод, що визнані всіма членами міжнародного співтовариства [1].

Також до числа цих документів входить Кодекс поведінки посадових осіб із підтримання правопорядку 1979 року, який встановлює принципи етичної поведінки поліцейських та їхніх обов'язків перед громадянами та законом. Резолюція № 690 (1979) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію» визначає стандарти професійної поведінки для правоохоронців та закликає до забезпечення їхньої взаємодії з громадянами на засадах законності та демократії [1].

До цього переліку слід додати і Конвенцію проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 року. Ця конвенція закликає до поважного ставлення до прав людини та забороняє будь-які форми тортуру чи нелюдського поводження.

Всі ці документи визначають основні принципи та стандарти, які має дотримуватися поліція в своїй діяльності для забезпечення прав і свобод громадян і зміцнення законності та демократії в суспільстві.

1.2. Принципи міжнародного захисту прав людини

На сьогоднішній день, міжнародні принципи прав людини є невід'ємною складовою глобального порядку та міжнародних відносин. Вони визначають найвищі стандарти поваги до особистої гідності, свободи та справедливості для всіх людей незалежно від їхньої національності, раси, статі чи релігії. Міжнародне співтовариство на підтвердження універсального характеру та недоторканності цих принципів зібралося на Міжнародній Конференції з прав людини, що відбулася у Відні в червні 1993 року. За цей період, відступ від цих принципів став неможливим, адже вони стали фундаментом для розвитку сучасного правового та морального порядку у світі [5].

1. Універсальність та неділютивність прав людини: Принцип універсальності та неділютивності прав людини визнає, що права людини є невід'ємними та захищені для всіх людей незалежно від будь-яких особистих характеристик. Цей принцип підтримує ідею, що кожна людина на планеті має право на повагу до своєї гідності, свободу вибору та недоторканість особистого простору. Він стверджує, що жодна особа не повинна бути обмежена у своїх правах на підставі таких критеріїв, як раса, стать, релігія, соціальний статус або будь-які інші особисті риси.

Цей принцип є кутовим каменем міжнародної системи прав людини, оскільки він підтримує рівність та справедливість для всіх і робить права людини всеосяжно відомими та захищеними. Його дотримання сприяє побудові толерантного та інклюзивного суспільства, де кожна особа має можливість розвиватися та вільно виражати свої переконання без будь-яких перешкод або обмежень.

2. Недоторканність та невід'ємність прав людини: Принцип недоторканності та невід'ємності прав людини є одним з фундаментальних принципів міжнародного захисту прав людини. Він гарантує, що права кожної людини є недоторканими і

не можуть бути позбавлені чи обмежені без законного підстави. Це означає, що держава має розробляти чіткі процедури та законні механізми для обмеження прав лише у випадках, коли це необхідно у зв'язку з громадським порядком, громадською безпекою або захистом прав і свобод інших осіб.

Цей принцип також вказує на те, що якщо права людини були позбавлені чи обмежені відповідно до закону, то має бути можливість відновлення цих прав через судовий шлях або інші законні процедури. Такий підхід гарантує, що держава діє в межах закону та забезпечує правосуддя для тих, чиї права були порушені чи обмежені незаконно. Відповідно до цього принципу, права людини є невід'ємними і наділені імманентною захистом, який має бути забезпечений без будь-яких винятків чи виключень [6].

3. Право на рівність та недискримінацію: Принцип права на рівність та недискримінацію є основоположним принципом в сфері міжнародного захисту прав людини. Він визначає, що всі люди мають право на рівний доступ до всіх прав і свобод, які гарантовані міжнародними стандартами, без будь-якої форми дискримінації. Цей принцип обумовлює, що жодна людина не може бути позбавлена прав чи обмежена у їхньому використанні на підставі таких характеристик, як раса, колір шкіри, стать, релігія, політичні переконання, національне або соціальне походження, майновий статус, інвалідність чи будь-який інший статус.

Цей принцип сприяє створенню суспільства, де кожна людина має рівні можливості та права, і де відсутні будь-які форми нерівності чи привілеїв на підставі особистих характеристик. Він підтримує ідею гуманізму та толерантності, сприяючи будівництву більш справедливого та рівноправного суспільства. Крім того, цей принцип є ключовим для забезпечення загального добробуту та стабільності, оскільки він сприяє зміцненню демократичних цінностей та правового порядку [6, 7].

4. Узгодженість прав зі стандартами міжнародного права: Принцип узгодженості прав зі стандартами міжнародного права є ключовим у забезпеченні міжнародного захисту прав людини. Він підкреслює необхідність того, щоб права

людини, визнані на рівні міжнародних документів, були відповідними основним стандартам та принципам міжнародного права. Це означає, що права людини не можуть суперечити основоположним принципам міжнародного права, таким як принцип суверенної рівності держав, недоторканність територіальної цілісності, ненасильницьке вирішення міжнародних конфліктів та інші.

Цей принцип гарантує гармонійний розвиток міжнародного права та міжнародного захисту прав людини, оскільки він запобігає конфліктам між різними нормативними актами та забезпечує їх взаємне врегулювання. Крім того, цей принцип забезпечує впевненість у тому, що права людини, визнані на міжнародному рівні, мають чітке юридичне забезпечення та захист як на міжнародному, так і на внутрішньодержавному рівнях. Такий підхід сприяє підвищенню авторитету та ефективності міжнародного захисту прав людини, роблячи його більш систематизованим та консистентним.

5. Заборона тортури та жорстокого поводження: Принцип заборони тортури та жорстокого поводження є одним з найважливіших принципів у сфері міжнародного захисту прав людини. Він стверджує, що будь-яке застосування тортури, жорстокого, нелюдського або принижувального поводження або покарання є абсолютно недопустимим, незалежно від обставин чи мотивів. Цей принцип проголошує, що кожна людина має право на повагу до її гідності та недоторканість її особистості, яка не може бути порушена жодною особою чи державою [7, 8].

Цей принцип є фундаментальним для забезпечення гідної та повноцінної життєдіяльності кожної людини та виконання основних принципів прав людини. Він є важливим елементом боротьби з порушеннями прав людини та відіграє ключову роль у підтримці правопорядку та міжнародного миру. Крім того, цей принцип покликаний забезпечувати ефективний механізм захисту осіб від будь-яких форм фізичного чи психологічного насильства, тим самим сприяючи розвитку гуманітарних цінностей та правової культури в суспільстві.

6. Право на життя, свободу та безпеку особи: Принцип права на життя, свободу та безпеку особи є одним із куточних каменів міжнародного права та захисту прав людини. Цей принцип запевняє кожній особі фундаментальне право на життя та

безпеку, що є основою для реалізації інших прав і свобод. Кожна людина має право на життя, яке повинно бути захищене від будь-якої загрози, включаючи насильство, тероризм, воєнні конфлікти та інші форми насильства [8].

Крім того, цей принцип гарантує право на свободу від незаконного або произвольного арешту, ув'язнення чи будь-якої форми дискримінації. Кожна особа має право на свободу вибору, свободу від обмежень та переслідувань з боку держави чи інших осіб. Порушення цього принципу становить серйозну загрозу для прав і свобод людини, тому його захист та забезпечення мають високий пріоритет для міжнародного співтовариства. Відповідно до цього принципу, кожна особа має право на захист від будь-якого акту насильства чи загроз, і держави мають приймати ефективні заходи для забезпечення безпеки своїх громадян.

7. Право на справедливий суд та презумпцію невинності: Принцип права на справедливий суд та презумпцію невинності є основоположним у міжнародному захисті прав людини. Цей принцип гарантує кожній особі право на справедливий, незалежний та безперешкодний доступ до судового процесу. Кожна людина має право на рівний доступ до суду, без будь-яких форм дискримінації чи перешкод, і на однакові можливості захисту своїх прав та інтересів.

Принцип презумпції невинності передбачає, що кожна особа вважається невинною, доки її провина не буде доведена відповідно до закону у судовому порядку. Це означає, що обвинувачення повинно бути підтверджене належними доказами, а особа має право на захист та можливість відповісти на обвинувачення. Презумпція невинності є запорукою захисту особи від неправомірних обвинувачень та втручання у її права та свободи [8].

Цей принцип є основою правової системи багатьох країн і є однією з ключових гарантій справедливого судочинства та захисту прав людини. Він сприяє підтримці принципів правосуддя, дотриманню прав людини та встановленню демократичних норм у суспільстві.

Дотримання цих принципів визначає успішність міжнародного захисту прав людини та створює основу для справедливого, рівного та безпечного світу.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ОСНОВА МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ

2.1. Універсальний захист прав та свобод людини

Загальна Декларація Прав Людини 1948 року є першим міжнародно-правовим документом, який оголосив основні права та свободи людини. Прийнята 10 грудня 1948 року Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй, вона отримала підтримку більшості країн світу, але деякі держави, зокрема СРСР і УРСР, утрималися від голосування. Це було пов'язано з тим, що пропозиції цих країн щодо включення в текст Декларації прав націй на самовизначення та захисту національних меншин не були підтримані іншими учасниками [9].

Декларація складається з преамбули та 30 статей і встановлює невід'ємне й обов'язкове дотримання громадянських, політичних, економічних, соціальних і культурних прав людини. Вона ґрунтується на визнанні гідності кожної людини та рівності її прав, яка є необхідною передумовою для свободи, справедливості та загального миру. Декларація також закріплює принцип недопустимості обмеження прав і свобод людини за ознаками статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних переконань, національного чи соціального походження, майнового стану.

Для забезпечення універсального захисту прав людини були створені різноманітні міжнародні та національні механізми, спрямовані на забезпечення дотримання прав людини та здійснення заходів у разі їх порушення. Один із найважливіших механізмів - це система міжнародних договорів та конвенцій, які містять правові норми, що регулюють права людини. Ці документи встановлюють стандарти та зобов'язання, які повинні бути прийняті та додержані державами-учасницями для захисту прав людини. Ратифікація таких міжнародних договорів зобов'язує держави дотримуватися міжнародних стандартів прав людини та уживати заходів для їх виконання.

Крім того, на міжнародному рівні існують спеціальні механізми, призначені для моніторингу та захисту прав людини. Наприклад, Європейський Суд з прав людини та Міжамериканська Комісія з прав людини – це органи, які розглядають скарги на порушення прав людини та виносять рішення щодо таких скарг. Ці органи виконують важливу функцію в забезпеченні доступу до правосуддя для осіб, що стали жертвами порушень прав людини. Вони також сприяють удосконаленню національних систем захисту прав людини шляхом розгляду скарг та виносити рекомендації щодо усунення порушень.

Загалом, ці міжнародні механізми забезпечують важливий канал для захисту прав людини на міжнародному рівні та сприяють підвищенню свідомості про важливість дотримання прав людини у всьому світі. Вони надають можливість кожній особі вирішити скаргу на порушення її прав у випадках, коли національні механізми виявилися недостатніми або неефективними.

Універсальний захист прав людини передбачає, що держави мають приймати активну роль у забезпеченні та захисті прав своїх громадян. Це включає в себе не лише зобов'язання ухвалювати внутрішні закони, що відповідають міжнародним стандартам, але й ратифікацію міжнародних конвенцій з прав людини. Ратифікація таких конвенцій стає важливим кроком у встановленні зобов'язань перед міжнародним співтовариством з щодо додержання та захисту прав людини [10].

Забезпечення реалізації прав людини на практиці також вимагає від держав розробки та впровадження ефективних механізмів моніторингу та контролю за станом прав людини в їхній країні. Це може включати в себе створення національних інституцій з прав людини, які відповідають за збір інформації про порушення прав та здійснення заходів для їх усунення. Також важливою складовою універсального захисту прав людини є здійснення ефективної розповсюдження інформації про права людини та залучення громадськості до процесу моніторингу.

У випадку порушень прав людини держави мають нести відповідальність перед міжнародним співтовариством. Це може включати проведення розслідувань, встановлення винуватців та накладання адміністративних чи кримінальних покарань. Крім того, держави можуть бути піддані міжнародним механізмам

правозахисту, таким як міжнародні трибунали чи спеціальні комітети, які мають компетенцію розглядати скарги на порушення прав людини та виносити відповідні рішення.

Такий підхід до універсального захисту прав людини відображає глибоке розуміння важливості захисту та забезпечення прав людини як основи справедливого та демократичного суспільства. Він сприяє зміцненню довіри громадян до своїх держав та підвищенню рівня захисту прав людини як на національному, так і на міжнародному рівні.

Незважаючи на значний прогрес у сфері захисту прав людини, сучасний світ стикається з численними викликами, які загрожують універсальному захисту прав. Один із найбільш серйозних викликів - це зростання авторитаризму в різних куточках світу. Авторитарні режими часто порушують права своїх громадян, обмежуючи свободу слова, політичні права та інші основні свободи. Крім того, тероризм залишається серйозною загрозою для прав людини, оскільки терористичні акти часто супроводжуються масовими порушеннями прав і свобод людини, включаючи право на життя та безпеку [10].

Інший важливий виклик - це конфлікти, які створюють серйозні загрози для захисту прав людини. У зоні війни і конфліктів цілі групи населення можуть стати об'єктом систематичних порушень прав людини, таких як насильство, знищення майна та злочини проти людяності. Дискримінація за ознаками раси, статі, релігії або інших особистих характеристик є ще одним серйозним викликом для універсального захисту прав людини [11, 12]. Такі форми дискримінації поглиблюють соціальні розриви та перешкоджають реалізації повного потенціалу кожної особи.

Для подолання цих викликів необхідно зміцнити співпрацю міжнародних організацій, урядів, громадських організацій та інших зацікавлених сторін. При цьому важливо враховувати міжкультурний підхід та захищати права кожної людини незалежно від її культурних, релігійних та інших особистих особливостей. Тільки шляхом спільних зусиль та врахування різноманітності можна досягти справедливого та ефективного захисту прав людини у всьому світі.

2.2. Регіональний захист прав та свобод людини

У сучасному світі регіональні механізми захисту прав людини відіграють важливу роль у доповненні та підтримці універсальних стандартів прав людини, встановлених міжнародним співтовариством. Ці механізми дозволяють регіонам реагувати на специфічні проблеми та виклики в сфері прав людини, які можуть виникати у конкретних частинах світу. Розглянемо регіональні системи захисту прав людини в різних частинах світу, їх структуру, функції та досягнення.

Європейська система захисту прав людини, заснована на Європейській конвенції про захист прав людини, визначається своєю високою ефективністю та широким спектром прав та гарантій, які вона надає. Одним із ключових органів цієї системи є Європейський Суд з прав людини, роль якого полягає у забезпеченні реалізації конвенційних норм у практиці. Суд приймає рішення у справах, які стосуються порушень прав людини у країнах-учасницях конвенції, і ці рішення є обов'язковими для виконання країнами-учасницями. Такий механізм гарантує, що права людини в Європі захищені належним чином та є невід'ємними для всіх осіб, що перебувають на її території [13].

Крім того, Європейський Суд з прав людини відіграє важливу роль у визначенні стандартів та принципів, які стосуються прав людини в регіоні. Завдяки постійній роботі з справами та виданню рішень, Суд формує практику застосування конвенційних норм, що сприяє сталому розвитку прав людини в Європі. Це дозволяє підтримувати високі стандарти захисту прав у всіх країнах-учасницях та робить Європейську систему однією з найбільш ефективних у світі [14, 15].

Зважаючи на значну кількість справ, які розглядає Європейський Суд з прав людини, і на широкий спектр питань, які вони охоплюють, цей орган здійснює важливу роль у формуванні єдиної європейської практики з прав людини. Його рішення визнаються як авторитетні в усіх країнах-учасницях, що сприяє узгодженню підходів до захисту прав та свобод в регіоні.

Міжамериканська система захисту прав людини є однією з найбільш впливових та розвинених у світі. Її створенням була Американська конвенція про

права людини, прийнята у 1969 році та вступила в силу в 1978 році. Цей документ визначає права та свободи кожної людини, що знаходиться під юрисдикцією держав-учасниць конвенції, а також встановлює механізми їх захисту та забезпечення [16].

Центральними органами Міжамериканської системи є Міжамериканська Комісія з прав людини і Міжамериканський Суд з прав людини. Міжамериканська Комісія відповідає за нагляд за дотриманням прав людини у регіоні та здійснює розслідування порушень прав людини у країнах-учасницях конвенції. Вона також виконує функції превентивного моніторингу та розробляє рекомендації з покращення ситуації прав людини в регіоні.

Міжамериканський Суд з прав людини, у свою чергу, є органом, до компетенції якого належить розгляд справ щодо порушень прав людини у Латинській Америці. Він видає обов'язкові для виконання рішення та приймає заходи для захисту прав потерпілих. Діяльність цих органів забезпечує ефективний захист прав людини у регіоні та допомагає зміцнювати демократію та правову державу [16].

Окрім цього, Американська система передбачає можливість індивідуальних та масових скарг на порушення прав людини, що дає можливість кожній особі звертатися за захистом своїх прав до вищих органів системи. Такий механізм забезпечує доступність правосуддя та зміцнює довіру до системи правосуддя у регіоні.

Африканська система захисту прав людини відіграє ключову роль у забезпеченні захисту прав та свобод жителів Африканського континенту. Основою цієї системи є Африканська хартія прав людини та народів, що була прийнята у 1981 році та вступила в силу у 1986 році. Цей документ встановлює невід'ємні права та свободи, які гарантуються кожній людині в рамках Африканської системи [17].

Африканська Комісія з прав людини є одним із центральних органів системи. Вона здійснює нагляд за дотриманням прав людини у країнах Африканського континенту та розглядає скарги на порушення прав людини. Крім того, Комісія проводить моніторинг ситуації прав людини, розробляє рекомендації для урядів та

вносить пропозиції щодо покращення правових механізмів та практик захисту прав [18].

Другим важливим елементом Африканської системи є Африканський Суд з прав людини. Цей суд є органом, до компетенції якого належить розгляд справ щодо порушень прав людини у країнах Африканського континенту. Він має право виносити обов'язкові для виконання рішення та застосовувати заходи захисту прав потерпілих. Діяльність Африканського Суду сприяє зміцненню правової системи в регіоні та підвищенню захищеності прав людини [18].

У зв'язку з численними викликами у сфері прав людини, що існують у Африканському регіоні, діяльність цих органів є надзвичайно важливою. Вони сприяють підвищенню свідомості про права людини, зміцненню правової держави та встановленню механізмів захисту прав від порушень.

У Східній Європі існують ряд спеціалізованих органів, які забезпечують захист прав людини та моніторять ситуацію з їх дотриманням. Комітет міністрів Ради Європи є одним із таких органів, який відіграє важливу роль у розвитку та захисті прав людини в регіоні. Цей орган має на меті забезпечення виконання стандартів прав людини, що встановлені Радою Європи, та розглядає питання порушень прав людини у країнах Європи.

Ще одним ключовим органом є Верховний комісар ООН з прав людини, який також здійснює моніторинг ситуації з правами людини в регіоні Східної Європи. Він виступає як головний дипломатичний орган ООН з питань прав людини та забезпечує реагування на порушення прав людини в різних країнах.

В інших регіонах світу також можна виявити подібні регіональні механізми захисту прав людини, які доповнюють міжнародні стандарти та забезпечують ефективний захист прав і свобод людини у кожному регіоні. Ці органи виступають у ролі важливих посередників між міжнародними та національними структурами захисту прав людини та сприяють зміцненню міжнародного правового порядку у цій сфері.

2.3. Роль міжнародних організацій в захисті прав та свобод людини

Міжнародні організації відіграють ключову роль у захисті прав та свобод людини на всій планеті. Вони є незамінними посередниками між міжнародними та національними структурами правозахисту, сприяючи зміцненню міжнародного правового порядку у цій сфері. Ці організації не лише надають технічну допомогу та консультації країнам-членам, але й здійснюють моніторинг ситуації з правами людини та розглядають скарги на їх порушення.

У цьому контексті, регіональні механізми захисту прав людини, такі як Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, Африканський Союз, та Інтерамериканська система, мають вирішальне значення. Кожна з цих організацій має свої спеціальні структури та процедури, спрямовані на моніторинг порушень прав людини та забезпечення їх захисту. Їхні дії охоплюють широкий спектр завдань, від розгляду скарг та видачі рекомендацій до надання конкретної підтримки та допомоги країнам-членам у реалізації міжнародних стандартів.

Також, міжнародні організації, які працюють у сфері прав людини, включаючи ЮНЕСКО, Міжнародний Комітет Червоного Хреста та Міжнародну Організацію Праці, зосереджують свої зусилля на сприянні освіті та культурі, які підтримують розуміння та повагу до прав людини. Їхні програми та діяльність спрямовані на поширення знань про права людини серед населення та забезпечення ефективної гуманітарної допомоги у кризових ситуаціях (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Роль міжнародних організацій в захисті прав та свобод людини

Міжнародна організація	Роль в захисті прав та свобод людини	Приклади діяльності
Організація Об'єднаних Націй (ООН)	ООН відіграє ключову роль у захисті прав людини, розробляючи та сприяючи реалізації міжнародних стандартів. Вона здійснює моніторинг ситуації з	Верховний комісар ООН з прав людини координує заходи з захисту прав людини та веде діалог з державами з метою усунення порушень. Спеціальні рапортури ООН з

	правами людини у всьому світі та надає технічну допомогу державам у впровадженні цих стандартів.	прав людини складають звіти та рекомендації щодо стану прав людини в різних країнах.
Рада Європи	Рада Європи забезпечує захист прав людини в Європейському регіоні, зокрема через Європейський суд з прав людини. Вона розробляє та здійснює механізми захисту прав людини, рекомендує та надаючи допомогу країнам-членам у впровадженні міжнародних стандартів.	Європейський суд з прав людини розглядає скарги громадян на порушення їх прав в країнах-членах Ради Європи та приймає обов'язкові для виконання рішення. Комітет міністрів Ради Європи забезпечує контроль за дотриманням рішень та рекомендацій Ради Європи країнами-членами.
Європейський Союз	Європейський Союз активно працює у сфері захисту прав людини як у Європі, так і за її межами. Він забезпечує виконання міжнародних стандартів та сприяє реалізації прав людини через Європейський суд з прав людини та інші механізми.	Європейський суд з прав людини розглядає скарги громадян на порушення їх прав в країнах-членах Європейського Союзу та приймає рішення, які є обов'язковими для виконання. Європейська агенція з прав людини проводить моніторинг ситуації з правами людини в країнах-членах ЄС та надає аналізи та рекомендації для поліпшення ситуації.
Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)	ОБСЄ здійснює моніторинг прав людини в країнах-учасниках та надає технічну допомогу з розвитку правових систем та інститутів прав людини.	ОБСЄ надає рекомендації та допомогу у вдосконаленні законодавства та практики правозахисту в країнах-членах. Спеціальні моніторингові місії ОБСЄ проводять спостереження за

		ситуацією з правами людини під час конфліктів та криз.
Африканський Союз	Африканський Союз здійснює моніторинг ситуації з правами людини в Африканському регіоні та надає технічну допомогу країнам-членам у впровадженні міжнародних стандартів.	Комісія Африканського Союзу з прав людини розглядає скарги на порушення прав людини та проводить розслідування в цьому напрямку. Спеціальні рапортури Африканського Союзу складають звіти та рекомендації щодо захисту прав людини в країнах Африканського Союзу.
Американська Комісія з прав людини	Ця міжнародна організація здійснює моніторинг ситуації з правами людини в країнах Латинської Америки та розглядає скарги громадян на їх порушення.	Американська Комісія з прав людини видає рекомендації країнам щодо удосконалення законодавства та практики захисту прав. Комісія проводить публічні слухання та діалог з урядами та громадськістю з метою поліпшення ситуації з правами людини.
ЮНЕСКО	Організація активно сприяє захисту прав людини через підтримку освіти та культури, що сприяють розумінню та поваги до прав людини.	Програми ЮНЕСКО з громадянської освіти та підготовки вчителів спрямовані на поширення знань про права людини серед населення. Організація проводить кампанії та заходи, спрямовані на збереження та підтримку культурної спадщини, яка відіграє важливу роль у захисті прав та свобод людини.
Міжнародний Комітет Червоного Хреста	Ця організація надає гуманітарну допомогу та	МКЧХ надає допомогу постраждалим від конфліктів та війн, забезпечуючи доступ

	захищає права людини у зоні конфліктів та криз.	до медичної допомоги, життєво важливих ресурсів та правової допомоги. Організація проводить адвокаційну роботу з метою попередження порушень прав людини в умовах війни та конфліктів.
Міжнародна організація праці (МОП)	МОП здійснює моніторинг ситуації з правами працівників та розробляє міжнародні стандарти в галузі праці.	Організація розробляє та приймає конвенції та рекомендації щодо захисту прав працівників у різних сферах діяльності. МОП забезпечує моніторинг виконання міжнародних стандартів у галузі праці та веде діалог з урядами та роботодавцями з метою їх вдосконалення.
Міжнародний Кримінальний Суд	Цей орган здійснює переслідування осіб за вчинення воєнних злочинів, злочинів проти людяності та злочинів агресії.	МКС розглядає справи з порушення прав людини, виконуючи функції судового органу, та приймає рішення щодо винесення вироків. Організація проводить розслідування злочинів проти прав людини та сприяє встановленню відповідальності за них.

Джерело: сформовано автором за [19, 20, 21, 22, 23]

Міжнародні організації відіграють надзвичайно важливу роль у захисті прав та свобод людини, але їхні можливості та ефективність залежать від численних факторів. По-перше, ефективність цих організацій залежить від політичної волі країн-учасниць, які зобов'язані виконувати рішення та рекомендації, виносимі цими органами. У разі недостатньої політичної волі з боку окремих країн можуть

виникати проблеми з реалізацією міжнародних стандартів у сфері прав людини. Для забезпечення ефективності роботи міжнародних організацій необхідне посилення співпраці між державами та вирішення глобальних викликів спільно.

Другий аспект полягає в тому, що міжнародні організації повинні мати достатні ресурси та механізми, щоб ефективно виконувати свої функції. Фінансування та технічна підтримка від держав-членів є ключовими для забезпечення дієвості діяльності цих організацій. Також важливою є прозорість та відкритість у роботі міжнародних організацій, що сприяє підвищенню довіри до їхньої діяльності та результативності.

Нарешті, для досягнення успіху в захисті прав людини необхідно враховувати широкий спектр факторів, які впливають на ситуацію з правами людини в різних країнах. Це може включати культурні, історичні та політичні особливості кожної країни, а також рівень економічного розвитку та соціальних умов. Підходи до захисту прав людини повинні бути гнучкими та адаптованими до конкретних умов кожної країни, що допоможе забезпечити ефективний захист прав і свобод людини в усьому світі.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ВІЙН

У світі, який постійно змінюється, захист прав людини стає дедалі більш актуальним завданням. Глобальні виклики, такі як зміна клімату, масштабні міграційні потоки, тероризм, пандемії та інші події, впливають на всі сфери життя та можуть загрожувати основним правам та свободам людини. У цьому контексті розробка ефективних стратегій захисту прав людини в умовах глобальних викликів та воєн набуває великого значення.

Забезпечення захисту прав людини у такому різноманітному і складному середовищі потребує системного підходу та розробки стратегій, які враховують широкий спектр викликів. Потрібні ефективні заходи з міжнародного та регіонального рівнів, спрямовані на запобігання порушенням прав людини та забезпечення їх ефективного захисту.

Таблиця 3.1 пропонує огляд глобальних викликів, які ставлять під загрозу права людини, разом із стратегіями протидії цим викликам. Ця інформація слугуватиме основою для подальшої розробки та впровадження програм та політик, спрямованих на захист прав та свобод людини в умовах глобальних викликів та воєн.

Таблиця 3.1 – Стратегії протидії глобальним викликам

№	Глобальний виклик	Загрози та вплив на права людини	Стратегії протидії
1	Зміна клімату	Збільшення природних катастроф, зниження рівня життя, масова міграція, ризик загрози життю та здоров'ю	Прийняття кліматичних заходів, зменшення викидів парникових газів, адаптація до зміни клімату, сприяння сталим енергетичним рішенням
2	Масштабні міграційні потоки	Ризик порушення прав мігрантів, збільшення кількості біженців, соціальні конфлікти	Забезпечення прав мігрантів, врегулювання міграційних потоків, створення інклюзивних міграційних політик

3	Тероризм	Порушення прав людини, загроза життю та безпеці, обмеження свободи	Проведення антитерористичних заходів за збереженням прав людини, розвиток соціальних програм для запобігання радикалізації
4	Глобальна епідемія (наприклад, пандемія COVID-19)	Порушення прав на здоров'я, свободи, економічні труднощі	Запровадження ефективної медичної допомоги, забезпечення доступу до вакцин, підтримка економіки та соціального захисту
5	Цифрова трансформація та штучний інтелект	Порушення приватності, збільшення кіберзлочинності, загроза працевлаштуванню	Регулювання використання та збереження персональних даних, розвиток етичних стандартів для штучного інтелекту, навчання та підготовка населення до цифрової безпеки
6	Глобальна бідність та нерівність	Обмеження доступу до основних потреб, нерівний розподіл ресурсів, обмеження можливостей	Впровадження соціальних програм з боротьби з бідністю, розширення соціального захисту, створення сприятливих умов для економічного зростання
7	Збільшення соціальних конфліктів	Порушення прав на свободу, безпеку, обмеження доступу до освіти та здоров'я	Розвиток програм соціальної реабілітації, медіація та діалог, сприяння культурній та міжрелігійній гармонії
8	Політична нестабільність та конфлікти	Порушення прав на свободу висловлювання, участь у політичному житті, загроза безпеці	Проведення міжнародних миротворчих місій, сприяння політичній діалогу та демократичним процесам, підтримка правозахисних організацій
9	Глобальне забезпечення безпеки	Порушення прав на безпеку, свободу, загроза життю та майну	Розвиток міжнародних договорів з питань безпеки, співпраця в сфері військової та поліцейської діяльності,

			розвиток системи раннього попередження конфліктів
10	Кризові ситуації в глобальному господарстві	Економічні труднощі, обмеження доступу до ресурсів, загроза стабільності	Розвиток стратегій збалансованого розвитку, сприяння сталому економічному зростанню, створення механізмів фінансової підтримки

Джерело: сформовано автором за [24, 25]

Аналізуючи таблицю та представлені в ній стратегії протидії глобальним викликам у контексті захисту прав людини, варто визначити кілька ключових аспектів. По-перше, зрозуміло, що розвиток таких стратегій є важливою передумовою для забезпечення ефективного захисту прав і свобод. При цьому важливо враховувати специфіку кожного виклику та адаптувати стратегії відповідно до цього.

Далі, досить очевидно, що багато викликів, таких як зміна клімату або тероризм, вимагають міжнародного співробітництва та координації для ефективного реагування. Такі стратегії мають бути глобальними, оскільки вони стосуються всього світу та потребують загальних зусиль усіх країн.

Також важливою є відкритість до інновацій та нових підходів у сфері захисту прав людини. Оскільки виклики постійно змінюються та еволюціонують, стратегії захисту також мають бути гнучкими та готовими до адаптації. У цьому контексті важливо надавати підтримку дослідженням та ініціативам, які спрямовані на розвиток нових методів та підходів до захисту прав людини.

Під час воєнних дій та конфліктів права людини часто порушуються, і це ставить під загрозу безпеку та добробут мільйонів людей по всьому світу. Отже, розробка та впровадження ефективних стратегій захисту прав стає надзвичайно актуальною проблемою для міжнародного співтовариства.

У зв'язку з цим, велика увага приділяється розробці та впровадженню стратегій, спрямованих на покращення захисту прав людини під час війни та

конфліктів. Ці стратегії орієнтовані на забезпечення доступу до правосуддя, забезпечення гуманітарної допомоги, запобігання подальшій ескалації конфліктів та вдосконалення міжнародного правового порядку з питань прав людини.

Такий підхід до захисту прав людини в умовах конфліктів відображає важливість спільної дії та зусиль всіх сторін, що залучені до розв'язання цієї проблеми. Тільки через співпрацю між міжнародними та національними організаціями, урядами, громадськими групами та іншими зацікавленими сторонами можна досягти значних результатів у покращенні захисту прав людини під час конфліктів (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Вдосконалення захисту прав під час війни та конфліктів

Стратегія вдосконалення	Опис стратегії	Приклади заходів
Міжнародний моніторинг	Організація міжнародних місій та спостережних груп для моніторингу порушень прав людини у конфліктних регіонах.	Посилення роботи ОБСЄ в рамках місій спостереження в Україні та Грузії.
Гуманітарна допомога	Забезпечення гуманітарної допомоги цивільному населенню, у тому числі медичної, харчової та матеріальної підтримки.	Доставка медичних засобів та продовольства в зони конфліктів через гуманітарні організації.
Запобігання підтримці конфлікту	Розвиток стратегій для попередження фінансування та постачання зброї в конфліктні регіони.	Впровадження міжнародних санкцій проти осіб, що фінансують або постачають зброю в конфліктні регіони.
Правовий захист	Забезпечення доступу до судової системи та захисту прав людини в рамках міжнародного гуманітарного права.	Створення спеціальних міжнародних трибуналів для розгляду злочинів проти людяності у зоні конфлікту.
Миротворчі місії	Розгортання миротворчих сил для встановлення миру та	Участь ООН у миротворчих місіях у

	забезпечення безпеки цивільного населення.	Конго, Сьєрра-Леоне, та інших країнах.
Гендерна інклюзія	Забезпечення участі жінок у всіх аспектах вирішення конфліктів та забезпечення захисту їхніх прав.	Врахування гендерних аспектів в миротворчих процесах та розгляді конфліктів на міжнародному рівні.
Освіта та інформаційна робота	Проведення освітніх кампаній та інформаційних заходів для світської та військової громадськості.	Запуск освітніх проєктів для військовослужбовців з питань міжнародного гуманітарного права.
Громадський моніторинг	Залучення громадських організацій та активістів до моніторингу прав людини та розслідування порушень.	Роль незалежних громадських організацій у фіксації та документуванні порушень прав людини в зоні конфліктів.

Джерело: сформовано автором за [26, 27]

Аналізуючи стратегії захисту прав людини під час війни та конфліктів, можна зазначити, що це складна та багатоаспектна проблема, яка вимагає комплексного підходу. З одного боку, важливо забезпечити доступ до правосуддя та гуманітарної допомоги для постраждалих від конфліктів. З іншого боку, запобігання подальшій ескалації конфліктів є ключовим завданням для забезпечення миру та стабільності в постраждалих регіонах. Також важливою є роль міжнародних та національних організацій у сприянні вдосконаленню міжнародного правового порядку з питань прав людини.

Наприкінці, ефективні стратегії захисту прав людини в умовах конфліктів потребують координації та співпраці між всіма зацікавленими сторонами. Це може включати уряди, міжнародні та національні громадські організації, гуманітарні агентства, активістські групи та інші сторони. Лише через спільні зусилля можна забезпечити ефективний та стійкий захист прав людини в умовах війни та конфліктів, що залишаються однією з найбільш складних та важливих проблем сучасного світу.

У сучасному світі права людини є однією з найважливіших складових суспільного прогресу та стабільності. Проте, умови глобалізації, політичні конфлікти, природні катастрофи та інші виклики створюють серйозні загрози для їхнього забезпечення. У цьому контексті стратегії забезпечення прав людини набувають особливого значення, вимагаючи комплексного підходу та міжнародної співпраці.

З метою реагування на сучасні глобальні виклики та забезпечення ефективного захисту прав людини, необхідно розглядати широкий спектр стратегій та заходів. Ці стратегії включають в себе профілактику та протидію дискримінації, кризовий захист та гуманітарну допомогу, а також міжнародну співпрацю та дипломатичні зусилля. Враховуючи різноманітність викликів, кожна з цих стратегій має свою важливу роль у забезпеченні прав людини та покращенні гуманітарної ситуації у світі (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Стратегії забезпечення прав людини в умовах сучасних глобальних викликів

Стратегія	Опис	Приклади виконання
<i>Профілактика та протидія дискримінації</i>		
Освіта та інформаційна кампанія	Забезпечення широкого розповсюдження інформації про права людини та небажаність дискримінації на основі раси, статі, релігії та інших факторів.	Проведення навчальних семінарів, розміщення інформаційних матеріалів в медіа, відзначення міжнародних днів толерантності.
Правові реформи	Удосконалення законодавства для запобігання дискримінації та забезпечення рівних прав для всіх груп населення.	Прийняття антидискримінаційних законів, створення механізмів звернення за захистом прав від дискримінації.
Соціальна інтеграція та взаєморозуміння	Створення умов для взаємодії та спілкування між різними групами населення для зміцнення взаєморозуміння та відсутності конфліктів.	Розвиток програм культурного обміну, інтерактивних заходів для підтримки різноманітності та толерантності.

<i>Кризовий захист та гуманітарна допомога</i>		
Евакуація та постачання гуманітарної допомоги	Забезпечення евакуації та надання гуманітарної допомоги цивільному населенню під час воєнних конфліктів та надзвичайних ситуацій.	Організація гуманітарних коридорів для евакуації цивільних осіб, постачання медикаментів та продовольства.
Підтримка прав людини в конфліктній зоні	Захист прав людини та забезпечення їхньої безпеки в зоні конфліктів шляхом надання правової допомоги та моніторингу порушень прав людини.	Створення спеціальних механізмів звернення за допомогою, надання правової консультації та моніторинг порушень прав.
Психологічна та психосоціальна допомога	Надання психологічної підтримки та психосоціальної допомоги постраждалим від воєн та конфліктів для покращення їхнього психічного та емоційного стану.	Організація групових консультацій, проведення тренінгів з психосоціальної реабілітації для постраждалих осіб.
<i>Міжнародна співпраця та дипломатичні зусилля</i>		
Дипломатичний тиск та міжнародні переговори	Використання дипломатичного тиску та міжнародних переговорів для зміцнення правових норм та стандартів щодо захисту прав людини у всьому світі.	Проведення міжнародних конференцій, укладання договорів та угод, проведення міжнародних переговорів.
Міжнародна підтримка гуманітарних організацій	Забезпечення фінансової та технічної підтримки для міжнародних гуманітарних організацій, які надають допомогу постраждалим від воєн та конфліктів.	Фінансування гуманітарних проєктів, надання технічної допомоги та навчання працівників гуманітарних організацій.
Роль міжнародних організацій	Сприяння взаємодії між міжнародними організаціями та державами з метою забезпечення	Співпраця з ООН, Радою Європи, ОБСЄ та іншими міжнародними організаціями

	ефективного захисту прав людини у всьому світі.	для реалізації спільних гуманітарних проєктів.
--	---	--

Джерело: сформовано автором за [28, 29, 30]

Ці стратегії представляють собою комплексний підхід до забезпечення прав людини в умовах сучасних глобальних викликів, який враховує різноманітні аспекти конфліктів, гуманітарних криз та інших складних ситуацій. Шляхом впровадження цих стратегій та співпраці міжнародних та національних організацій можна забезпечити ефективний захист прав людини та зменшення страждань у віддалених куточках світу.

ВИСНОВКИ

У розділі 1 ми проаналізували поняття та особливості міжнародного захисту прав та свобод людини, а також вивчили основні принципи, що лежать в основі цього захисту. На основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки:

Поняття міжнародного захисту прав та свобод людини визначається як система правових, політичних, економічних та соціальних механізмів, спрямованих на гарантування та захист прав та свобод кожної особи в міжнародному співтоваристві. Ця система базується на принципах права, справедливості та гуманізму, що відображає загальну волю світової спільноти до створення справедливого та гуманного світу.

Основною правовою природою міжнародного захисту прав та свобод людини є універсальність і неділютивність цих прав, що означає їх невід'ємність та захищеність для всіх людей без будь-яких винятків чи дискримінації. Ці принципи відображають загальновизнані норми міжнародного права та становлять основу для подальшого розвитку системи захисту прав людини.

Принципи міжнародного захисту прав людини визначаються як невід'ємні складові цієї системи, що включають у себе універсальність та неділютивність прав, право на рівність та недискримінацію, заборону тортури та жорстокого поводження, право на життя, свободу та безпеку особи, а також право на справедливий суд та презумпцію невинності. Ці принципи відображають загальні цінності та ідеали сучасного світового співтовариства і визначають основні принципи правосуддя, демократії та гуманізму.

Проведене дослідження показало, що міжнародний захист прав людини є важливим елементом сучасного міжнародного порядку і сприяє зміцненню правової системи, захисту прав людини та підвищенню рівня захисту особистості в усіх країнах світу. Важливо наголосити, що ці принципи є невід'ємною частиною національного законодавства багатьох країн та визнаються як загальновизнані норми міжнародного права.

Отже, висновки підтверджують важливість та актуальність міжнародного захисту прав та свобод людини, а також необхідність подальшого розвитку цієї системи з метою забезпечення справедливості, рівності та гуманного ставлення до кожної особи.

Розділ 2 розглянув різноманітні аспекти правової основи міжнародного захисту прав та свобод людини, включаючи універсальний та регіональний захист, а також роль міжнародних організацій у цьому процесі.

Почнемо з універсального захисту прав та свобод. Висвітлено, що основними документами цього рівня є Всеагентська декларація прав людини та міжнародні конвенції, які встановлюють стандарти прав людини для всіх держав-учасниць. Ці норми визнаються як невід'ємні та недоторканні, але викликають питання виконання інколи залишаються неправомірно порушеними.

У другому розділі розглянуто регіональний захист, висвітлено роль регіональних органів, таких як Європейський Суд з прав людини та Міжамериканська Комісія з прав людини. Ці механізми надають додаткові можливості для захисту прав та свобод на регіональному рівні, проте їхні можливості часто обмежені їхніми мандатами та ресурсами.

Третій аспект розділу стосується ролі міжнародних організацій у захисті прав та свобод. Аналізується вплив таких організацій, як ООН та Рада Європи, на розробку стандартів прав людини та сприяння додержанню цих стандартів у всьому світі. Проте, необхідно визнати, що існують виклики, такі як політичні обмеження та неспроможність забезпечити ефективну реакцію на порушення прав людини.

В цілому, розділ 2 підкреслив важливість міжнародного співробітництва у сфері захисту прав людини, а також необхідність посилення зусиль для забезпечення всебічного дотримання стандартів прав людини у всьому світі. Особлива увага повинна бути приділена забезпеченню ефективності міжнародних механізмів захисту та зміцненню правової основи, яка лягає в основу цих механізмів.

У розділі 3 були проаналізовані різноманітні напрями удосконалення стратегії захисту прав людини, які включають в себе розвиток правової бази, зміцнення міжнародної співпраці та інші аспекти.

Одним із ключових напрямків удосконалення стратегії захисту прав людини є посилення правової бази. Це означає прийняття та ратифікацію міжнародних документів, розробку та удосконалення національного законодавства, а також впровадження механізмів моніторингу дотримання прав людини.

Другим важливим напрямком є зміцнення міжнародної співпраці. Умови глобалізації вимагають від країн спільних зусиль у боротьбі з викликами, що стоять перед правами людини. Співпраця між державами, міжнародними організаціями та громадським сектором є ключовою у забезпеченні ефективного захисту прав.

Третій напрямок - це впровадження новітніх технологій та інновацій у сферу захисту прав людини. Широке використання цифрових технологій, штучного інтелекту та інших інноваційних рішень може сприяти ефективнішому виявленню та реагуванню на порушення прав.

Додатковим важливим аспектом є залучення громадськості та підтримка громадських ініціатив у сфері прав людини. Активна участь громадськості сприяє створенню позитивного соціального клімату, підвищенню свідомості та підтримці прав людини.

Крім того, важливою складовою є підготовка та розвиток кадрів у сфері прав людини. Необхідно забезпечити якісну підготовку фахівців, які б здатні ефективно впроваджувати стратегії захисту прав на практиці.

Загалом, впровадження комплексу заходів та стратегій у напрямку удосконалення захисту прав людини умовах глобальних викликів та воєн є надзвичайно важливим завданням, що вимагає спільних зусиль міжнародного співтовариства, держав, громадських організацій та інших зацікавлених сторін.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. Одеса: *Проблеми становлення правової демократичної держави*. 2022. 49-53 с.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) від 07 лютого 2019 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 9. Ст. 50.).
3. Ліннік Н.В. Ціннісне та нормативне у розумінні прав людини. Держава і право. Вип. 56. С. 46.
4. Владовська К., Морщук Т. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2019. Вип. 4. С. 32–36.
5. Бородін І. Права та свободи громадян, їх класифікація, гарантії реалізації // Право України. - 2001. - №12.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи //Офіційний вісник України. – 1998 р., № 13, / № 32 від 23.08.2006 /, с. 270.
7. Зубарева А. Є. Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини : дис. ... к.ю.н. : 12.00.11 / Зубарева Антоніна Євгенівна. – Одеса, 2015. – 211 с.
8. Шуміло, І. А. Міжнародна система захисту прав людини : навчальний посібник / І. А. Шуміло. – Київ: ФОП Голембовська О.О. – 168 с.
9. Загальна декларація прав людини 1948 / А. Ю. Мартинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-15128>
10. Кушніренко О. Г. 2019. Міжнародно-правові стандарти права людини на достатній рівень життя та їх імплементація в соціальній політиці України. *LawandSociety*. Т.6, No 1. С.44–50. URL:<https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-6-1-8>

11. Нагорна А. О. Міжнародний механізм захисту прав біженців та осіб, які потребують тимчасового захисту: робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр : спец. 293 - міжнародне право / наук. кер. О.А.Швагер. Суми: Сумський державний університет, 2023. 75 с.

12. Лаврьонов, Р. П., Задніпряна-Корінна, М. Ю., & Тимченко, О. І. Захист прав людини відповідно до універсального міжнародного права. Академічні візії, 2023, 15 с.

13. Базов О.В. Юрисдикція Європейського суду з прав людини: доктрина та практика : монографія. Київ, 2017. 424 с.

14. Віткаускас Д., Диков Г. Захист права на справедливий суд відповідно до Європейської конвенції з прав людини : посібник для юристів. 2-ге видання. Рада Європи, 2017. 190 с.

15. Поліванова О.М. Процес приєднання Європейського Союзу до Європейської конвенції з прав людини після Висновку 2/13. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 4. С. 385–390.

16. Бурма С.К. Дружнє врегулювання в практиці органів міжамериканської системи захисту прав людини. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2015. №3. С.168-175.

17. Орошау В.В., Слинько А.А. Регіональна система захисту прав людини в Африці [Електронний ресурс] // Орошау В.В., Слинько А.А.// 2017.-Режим доступу до ресурсу: <https://elibrary.ru/item.asp?id=29417077>

18. Bekker G. The African Court on human and peoples' rights: Safeguarding the interest of African states // J. of African law. –Cambridge, 2007. –Vol. 51, N 4. –P. 151–172.

19. Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку: [колект. моногр.] / [М. М. Микієвич та ін.; за ред. М. М. Микієвича]. - Л.: Піраміда, 2013. - 319 с.

20. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Н 23 Міжнародний захист прав людини : навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко, Є. М. Щербина. Дніпро : ДДУВС, 2020. 260 с.

21. Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста (МКЧХ) про відкриття Місії МКЧХ в Україні. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_005#Text

22. Денисенко С. І. Проблеми застосування норм міжнародного гуманітарного права в сучасних збройних конфліктах. Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19–20 травня 2022 р. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 103-107.

23. За толерантність: Документ ЮНЕСКО. // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 1998. – № 25. – С. 3-7.

24. Andersen A.D. Innovation system foresight / A.D. Andersen, P.D. Andersen // Technological Forecasting and Social Change. – 2014. – Vol. 88. – P. 276–286.

25. Navas A. The impact of foresight on innovation policy making: recent experiences and future perspectives / A. Navas, D. Schartinger, M. Weber // Research Evaluation. – 2010. – Vol. 19 (2). – P. 91-104.

26. Алямкін Р.В. Міжнародно-правовий режим захисту прав людини під час внутрішніх збройних конфліктів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 6. С. 47–51.

27. Щербіна М.Г. Захист прав людини в умовах збройного конфлікту. Збірник тез круглого столу, присвяченого 72-й річниці прийняття Загальної декларації прав людини (м. Київ, 10 грудня 2020 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2021. 165 с.

28. Кивлюк О.П., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Цифрові права людини як вираження цифрових атрибутів: соціально-філософське обґрунтування. Освітній дискурс: збірник наукових праць / голов. ред. О.П.Кивлюк. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація». 2023. Випуск 44 (4–6). С. 7–22.

29. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : вибр. наук. праці. К. : НІСД, 2016. 528 с. 4. Варналій З. С., Галушка З. І. Соціальна безпека як система. Економіка і управління : науковий журнал. 2010. № 3 (47). С. 94–100

30. Васильців Т. Г., Ляш О. І., Лупак Р. Л. Проблеми та засоби конвергенції соціальної безпеки в Україні та ЄС. Бізнес Інформ. 2018. № 12. С. 8–14.